

Judikatūras krājums

Lieta C-83/17

**KP
pret
LO**

(Oberster Gerichtshof lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Tiesu iestāžu sadarbība civillietās – Hāgas 2007. gada protokols – Tiesību akti, kas piemērojami uzturēšanas saistībām – 4. panta 2. punkts – Uzturlīdzekļu saņēmēja pastāvīgās dzīvesvietas maiņa – Iespēja ar atpakaļejošu spēku piemērot uzturlīdzekļu saņēmēja jaunās pastāvīgās dzīvesvietas valsts tiesību aktus, kas sakrīt ar tiesas valsts tiesību aktiem – Frāzes “ja kreditors nevar iegūt uzturēšanas līdzekļus no parādnieka” tvērums – Gadījums, kad uzturlīdzekļu saņēmējs neatbilst kādai likuma prasībai

Kopsavilkums – Tiesas (sestā palāta) 2018. gada 7. jūnija spriedums

1. *Prejudiciāli jautājumi – Tiesas kompetence – Apjoms – Hāgas protokols par uzturēšanas saistībām piemērojamiem tiesību aktiem – Iekļaušana*

(LESD 267. pants, Hāgas 2007. gada 23. novembra protokols)

2. *Tiesu iestāžu sadarbība civillietās – Jurisdikcija, piemērojamiem tiesību akti, nolēmumu atzīšana un izpilde uzturēšanas saistību lietās – Hāgas protokols par uzturēšanas saistībām piemērojamiem tiesību aktiem – Īpaši noteikumi par labu dažiem uzturlīdzekļu saņēmējiem – Uzturlīdzekļu saņēmējs, kurš nevar iegūt uzturēšanas līdzekļus atbilstoši savas pastāvīgās dzīvesvietas valsts tiesību aktiem – Tiesas atrašanās valsts tiesību aktu piemērošanu pēc minētā uzturlīdzekļu saņēmēja lūguma arī attiecībā uz laikposmu pirms pastāvīgās dzīvesvietas maiņas – Nosacījumi*

(Hāgas 2007. gada 23. novembra protokola 4. panta 2. punkts)

3. *Tiesu iestāžu sadarbība civillietās – Jurisdikcija, piemērojamiem tiesību akti, nolēmumu atzīšana un izpilde uzturēšanas saistību lietās – Hāgas protokols par uzturēšanas saistībām piemērojamiem tiesību aktiem – Īpaši noteikumi par labu dažiem uzturlīdzekļu saņēmējiem – Uzturlīdzekļu saņēmējs, kurš nevar iegūt uzturēšanas līdzekļus atbilstoši savas pastāvīgās dzīvesvietas valsts tiesību aktiem – Jēdziens – Uzturlīdzekļu saņēmējs, kurš neatbilst noteiktiem savas pastāvīgās dzīvesvietas tiesībās paredzētiem nosacījumiem uzturlīdzekļu saņemšanai – Iekļaušana*

(Hāgas 2007. gada 23. novembra protokola 4. panta 2. punkts)

1. Skat. nolēmuma tekstu.

(skat. 21.–25. punktu)

2. Hāgas 2007. gada 23. novembra Protokola par uzturēšanas saistībām piemērojamiem tiesību aktiem, kas Eiropas Kopienas vārdā apstiprināts ar Padomes 2009. gada 30. novembra Lēmumu 2009/941/EK 4. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka:

- apstākļi, ka valsts, kuras tiesā ir celta prasība, atbilst uzturlīdzekļu saņēmēja pastāvīgās dzīvesvietas valstij, nav šķērslis piemērot šo normu, ciktāl atbilstoši šajā normā ietvertajiem papildu piesaistes noteikumiem noteiktie tiesību akti nesakrīt ar tiesību aktiem, kas noteikti atbilstoši minētā protokola 3. pantā ietvertajam galvenās piesaistes noteikumam;
- tādā situācijā, kad uzturlīdzekļu saņēmējs, kurš ir mainījis pastāvīgo dzīvesvietu, savas jaunās pastāvīgās dzīvesvietas valsts tiesā pret parādnieku vēršas ar prasību par uzturlīdzekļu piedziņu par pagājušu laikposmu, kurā tas dzīvoja citā dalībvalstī, tiesas valsts tiesību akti, kas ir arī tā jaunās pastāvīgās dzīvesvietas valsts tiesību akti, ir piemērojami, ja dalībvalsts tiesas, kurās iesniegta šī prasība, ir kompetentas izskatīt strīdus uzturlīdzekļu lietās starp minētajām pusēm un attiecībā uz minēto laikposmu.

Kā izriet no Hāgas protokola 4. panta 2. punkta, šai normai, atbilstoši kurai uzturlīdzekļu saņēmēja pastāvīgās dzīvesvietas valsts tiesību aktu vietā var piemērot tiesas atrašanās valsts tiesību aktus, lietderīgā iedarbība ir tikai tad, ja šie tiesību akti nav vieni un tie paši. No tā izriet, ka tādā situācijā kā pamatlietā, kad tiesas atrašanās valsts tiesību akti, kas šajā gadījumā ir Austrijas tiesību akti, nesakrīt ar uzturlīdzekļu saņēmēja pastāvīgās dzīvesvietas – Vācijas – tiesību aktiem attiecībā uz laikposmu, par kuru tas ceļ prasību par uzturlīdzekļu piedziņu, Hāgas protokola 4. panta 2. punktam var būt lietderīga iedarbība.

Tomēr vēl ir nepieciešams, lai šajā normā paredzētos tiesas atrašanās valsts tiesību aktus varētu piemērot uzturlīdzekļu piedziņas prasījumam attiecībā uz laikposmu pagātnē. Šajā ziņā ir jānorāda, ka no Hāgas protokola 4. panta 2. punkta teksta vien nav iespējams skaidri secināt šīs normas tvērumu. Tas ir jāinterpretē, ņemot vērā Hāgas protokolā ietvērto piesaistes normu sistēmu un šī protokola mērķi.

Attiecībā uz Hāgas protokolā ietvērto piesaistes normu sistēmu ir jānorāda, ka tā 4. panta 2. punktā ir ietverta īpaša norma par labu noteiktiem kreditoriem, kura papildina šī protokola 3. pantā paredzēto vispārējo noteikumu.

Turklāt, kā izriet tostarp no *Bonomi* ziņojuma un Komisijas, kas aktīvi piedalījās Hāgas protokola pieņemšanas sarunās ((skat. Priekšlikumu Padomes regulai par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, nolēmumu atzīšanu un izpildi un sadarbību uzturēšanas saistību lietās (COM(2005) 649, galīgā redakcija)), mērķiem, šīs sistēmas nolūks ir garantēt piemērojamo tiesību aktu paredzamību, nodrošinot, ka šādi noteiktajiem tiesību aktiem ir pietiekama saikne ar attiecīgo ģimenes situāciju.

Ņemot vērā Hāgas protokolā ietvērto piesaistes noteikumu sistēmu un tā paredzamības mērķi, kas aprakstīti šī sprieduma 41. punktā, ir jāatzīst, ka, ja Hāgas protokola 4. panta 2. punktā papildus paredzēto tiesas atrašanās valsts tiesību aktu piemērošana izrietētu vienīgi no tā, ka uzturlīdzekļu saņēmējs ir izvēlējies jaunu pastāvīgo dzīvesvietu, nepastāvot saiknei starp šiem tiesību aktiem un uzturlīdzekļu saņēmēja un parādnieka, starp kuriem pastāv uzturēšanas saistības, ģimenes situāciju laikā, uz kuru šīs saistības attiecas, tad tas neatbilstu nedz šai sistēmai, nedz minētajam mērķim.

(skat. 29., 33., 34., 37.–39., 41., 46. un 51. punktu un rezolutīvās daļas 1) punktu)

3. Hāgas 2007. gada 23. novembra protokola 4. panta 2. punktā izmantotā frāze “nevar iegūt uzturēšanas līdzekļus” ir interpretējama tādējādi, ka tā ietver arī situāciju, kad uzturlīdzekļu saņēmējs nevar iegūt uzturlīdzekļus atbilstoši savas agrākās pastāvīgās dzīvesvietas valsts tiesību aktiem, jo tas neatbilst zināmiem šajos tiesību aktos izvirzītiem nosacījumiem.

(skat. 59. punktu un rezolutīvās daļas 2) punktu)